

Det hållbara friluftslivet – Tankesmedja för friluftsliv 2019

Sammanfattning av workshop

Hållbara transporter för ett attraktivt friluftsliv

Arrangör: Länsstyrelserna i Hallands län och Värmland samt Skånetrafiken

Deltagare: Friluftsfrämjandet, kommuner, länsstyrelser, Naturvårdsverket, Skånes orienteringsförbund, Stiftelsen skånska landskap och Svenska Turistföreningen.

Workshopledare: Conradin Weindl, Länsstyrelsen Hallands län.

Under workshoppen fick deltagarna diskutera och arbeta fram förslag på vad som kan behöva göras för att utveckla kollektivtrafiken till fördel för ett hållbart och tillgängligt friluftsliv.

Att arbeta med hållbara transporter – friluftsliv

Workshoppen inleddes med en introduktion till temat. Med hjälp av korta presentationer visade workshopledaren fyra olika sätt (och ambitionsnivåer) att arbeta med hållbara transporter i relation till friluftsliv.

1. **Analysera nuläget** – Det berättades om en GIS-undersökning på naturreservat och busshållplatser i Värmland som visade att ca 65 % av busshållplatserna låg mer två km från naturreservat. Utifrån det sågs en utmaning i att göra naturreservat mer tillgängliga för friluftsliv ur ett hållbarhetsperspektiv.
2. **Visa och använda bestående trafik** – Förslag var att gå ut med mer information till allmänheten och ta fram områden som är enkla att resa hållbart till och att informera om dessa; öka marknadsföring och visa att det är enkelt att resa kollektivt. Men också att anordna guidningar och aktiviteter i dessa områden och att anpassa tider till sträckan (säsong, vecka, dygn).
3. **Utveckla bestående kollektivtrafikutbud** – Naturbussen Skåne – bussar som kör till natur- och kulturmiljöområden i Skåne, ofta genom att förlänga bestående linjer vissa tider eller att ha säsongsbaserade linjer. Det hela startade i projektform men är numera en del av den ordinarie kollektivtrafiken. Finansieringen delas mellan kommunerna och regionen.
4. **Ta fram nya kollektivtrafikkoncept** – Åkturen är ett tvåårigt Leader-projekt i Varbergs kommun, Hallands län. Konceptet är en hop on-hop off linje likt storstädernas sightseeingbussar om är anpassad till olika besöksmål och deras öppettider. Turen ska gå fyra gånger om dagen och är en del av kollektivtrafikens biljettsystem. På bussen finns en automatisk guidning som beskriver de olika platserna längs rutten.

Intressenter och aktörer

Efter presentationen delades deltagarna in i tre grupper. Varje grupp blev tilldelad två diskussionsfrågor var om vilka utmaningar som finns angående hållbara transporter för

friluftslivet. Här kommer en lista på förslag på aktörer och intressenter som deltagarna kom fram till:

- Boende
- Friluftsutövare
- Föreningar
- Hotell/vandrarhem/turistföretag
- Kommuner
- Länsstyrelser
- Skolor
- Studenter
- Besöksmål (kommersiella)
- Naturliga besöksmål (NP, NR, ledssystem) och deras förvaltare
- Näringsliv
- Kollektivtrafikmyndighet (region och bolag) samt trafikoperatörer
- SFI
- Turister

Förutsättningar för gott samarbete

Förutsättningar för ett gott samarbete mellan aktörerna (förutom finansieringsfrågan):

- Politiskt uppdrag som ska bidra till ett ökat samarbete mellan olika förvaltningar och myndigheter för att utveckla hållbara transporter.
- Satsningar på kollektivtrafiken så att det blir lättare för människor att komma ut i naturen i ena änden kan i andra änden leda till minskade kostnader för vård och omsorg – En helhetsbild där aktörer och förvaltningar går utanför sina ramar för att samarbeta.
- Bjuda in olika aktörer till öppen diskussion och relationsskapande för att kunna tillgodose olika intressen.
- Förslag på tillväxtutskott på kommuner.
- Tid, intresse och öppenhet är förutsättningar.

Förslag på biljettsystem

Enkelt = tillgängligt. Förslag på fungerar biljettsystemen för fritids- och friluftsesandet:

- Nationellt kollektivtrafikkort istället för olika regionala system.
- Sänkta priser i kollektivtrafiken.
- Gratis för studenter under tidiga mornar och sena kvällar.
- Tidtabeller som anpassas efter pendlare såväl som fritidsresande.
- Ta bort den extra kostnaden för att ta med cykel på tåg och bussar.
- Alltid ha med besöksperspektivet och erbjuda t.ex. 24- och 72-timmarskort.

Storstad, landsbygd och glesbygd – titta på förutsättningarna för hållbara transporter i olika delar av landet.

Förslag på innovativa transportlösningar:

- Fler samåkningslösningar och utveckling av bilpooler.
- Att göra busshållplatserna mer tillgängliga till naturreservaten genom att de ligger i närmare anknötning till varandra, att hållplatsen heter samma som naturreservatet och att där finns information och vägvisare till naturreservatet.
- Närtrafik inte enbart för boende, utan även för besökare.

Vilka finansieringsformer finns det för hållbara transporter för friluftslivet?

Vilka för- och nackdelar med finansiering ur den reguljära kollektivtrafikbudgeten, särskilda satsningar, externa projekt eller statligt upphandlad trafik?

- Förslag på att prioritera finans utifrån ett helhetsperspektiv, till exempel att slå ihop budget för kollektivtrafik och friluftsliv, och att skapa en långsiktig budget där de olika förvaltningarna kan föra över pengar mellan varandra.
- Lättare att komma igång med projekt, men ofta inte hållbart i längden.
- Bra om det är en del av den ordinarie budgeten, men då behöver det vara med i de strategiska dokumenten (se nedan).
- Statlig upphandling av nattågen positivt exempel – nedläggningshotade linjer har i istället utökad trafiken – populärt och smidigt sätt att ta sig till fjällen.

Kollektivtrafikstrategier

Kollektivtrafikstrategier – hur ser ramen för samverkan ut? Finns fritids- och turistresandet med i tänket?

- För att utveckla kollektivtrafiken, så att den gynnar friluftslivet mer, gavs förslag på att koppla in och lyfta fram fritidsnäringen (kollektivtrafiken går till specifika mål inom fritidsnäringen) och därmed få med besöksnäringen i strategierna.
- Att studera lagstiftningen kring hållbara transporter och se över hur de eventuellt kan utvecklas så att även friluftslivet gynnas i tillägg till pendlingen.
- Även att se över de nationella målen så att tillgängligheten mer fångar upp rekreation och den delen av näringslivet.
- Vid planering av kollektivtrafiken räknas även besökssiffror med och inte enbart boendesiffror.
- Hitta tillvägagångssätt för att få folk att åka mer kollektivt.
- Besöksnäring och friluftsliv måste bli en del av kollektivtrafikstrategierna

Kontakt: Conradin Weindl, conradin.weindl@lansstyrelsen.se

